

Englands prester och kvinnosaken. 1899

År 1895 utsände „Föreningen för Kvinnans rösträtt“ i England till prester af olika trosbekännelser ett cirkulär, hvori de tillfrågades om sin ståndpunkt beträffande kvinnans rösträtt. De svar, hvilka innehöllo godkännande uttalanden, offentliggjordes i en broschyr, jemte utdrag ur kända teologers arbeten och bref m. m., hvilka berörde samma ämne. Ur nämnda broschyr aftrycka vi följande:

Erkebiskopen af Westminster: „Jag tror att den parlamentariska rösträttens utsträckande till kvinnor på samma grunder som för män vore en rättvis och välgörande åtgärd, egnad att höja, snarare än sänka riktningen af vår nationela lagstiftning.“ *Biskopen af London:* „Med glädje afvaktar jag den dag, då kvinnor skola hafva rösträtt på samma grunder som män.“ *Domprosten i Durham:* „Som ni vet, understöder jag på det kraftigaste frågan om kvinnans rösträtt. Jag gör det icke af politiska skäl, men på grund af 1) att saken är rättvis, 2) reformen skulle medföra nytta

åt samhället, 3) den skulle öka valmännens antal med mången procent röstande, hvilka icke uteslutande skulle rösta i enlighet med närvarande parti-hänsyn. Lagstiftningen kommer i framtiden att nödgas behandla många viktiga sociala frågor, hvilka kunna lösas lyckligt endast om det sker i den kristna principens ljus. På denna punkt kunna vi icke vinna seger utan kvinnorna. Dessutom tror jag att kvinnorna skola uppfostra de manliga valmännen, samt att de skola afgifva sina röster långt mera förståndigt än genomsnittsman-nen. Ropet att kvinnorna derigenom dragas bort från sin „naturliga sfer“ är idel sjelfvisshet. Män-nen hafva icke väl använt sina politiska rättig-heter och frukta ett bättre exempel.“ *Dompro-sten Cameron Lees*: „Jag understöder obetingadt principen om rösträtt för kvinnor. Jag känner icke något skäl hvarför de ej skulle få deltaga i sitt lands styrelse. Derjemte tror jag att de, om de skulle hafva samma politiska rättigheter som männen, skulle utöfva ett välgörande inflytande på de allmänna angelägenheterna, i synnerhet på sådana frågor, der kvinnorna af naturliga skäl hafva större insigter och erfarenhet, än männen.“ *Teol. dr John Clifford*: „Redan sedan många år har jag ansett det som en stor orättvisa att kvin-norna varit uteslutna från de politiska valen. Det är en kvarlefva af detta maskulina tyranni, hvil- ket har gjort så mycket för att hindra mensko-släktets utveckling. Att öka kvinnornas inflytande

i det sociala och politiska lifvet, genom att gifva dem rösträtt, det är att handla i rättvisans, sedlighetens, det sociala och politiska framåtskridandets intresse.“ *Teol. professor Thomas Lindsay*: „Måhända har jag lefvat i särskildt gynsamma omständigheter, ty jag kan icke förstå hur någon man som har moder, syster, hustru och dotter, kan för ett ögonblick tro att kvinnorna icke vore förmögna att bilda sig en lika förnuftig åsigt om politiska frågor som genomsnittsmannen. Om man betraktar frågan från religiös synpunkt, har det alltid synts mig som om vägran att medgifva kvinnan rösträtt vore en kvarleva af den *teoretiska hedendomen*. Denna kvarleva åter är egnad att i sin tur fördröja afskaffandet af den *praktiska hedendom*, som ännu finnes i våra lagar och seder. Det förnämsta praktiska skäl hvarför kvinnor böra få rösträtt är det faktum att styrelserna allt mera komma att sysselsätta sig med frågor rörande arbetet. Lagar, hvilka behandla ett så kompliceradt problem som arbetet, äro egnade att skada, mera än gagna, om lagstiftarena icke stå i beröring med och erhålla grundlig kunskap om deras önsksningar, hvilka lagarna närmast beröra. Så länge de arbetande kvinnorna på olika områden icke genom sina röstsedlars aflemnande kunna göra sina önsksningsmål respekterade af lagstiftarena, så länge göres lifvets hårda strid ännu hårdare och tröstlösare för hundra tusental af arbete öfveran-

strängda kvinnor.“ *Teol. professor J. G. Murphy:* „Den man som i vårt land eger något, samt har erlagt skatt, är röstberättigad. Dessa äro villkoren för rösträtt. Vi hafva icke kunnat hindra kvinnorna från att skaffa sig medel och vi hafva ej fritagit dem från utskylder. Rättvisan skulle fordra, synes det mig, att skyldigheten att erlægga skatt skulle gå hand i hand med rösträtten. Och den ena hälften af människoslägtet skulle helt visst blifva lika goda valmän, som den andra hälften.“ *Kyrkoherden Llewelyn Davies:* „Efter hvad vi lära af Herrens handlingar, såsom de äro omtalade i evangelierna, medgaf Han kvinnorna i viss mån frihet och oberoende till och med i så hög grad, att, hade det skett i vår tid, det skulle väckt kritik från flera håll. Detta är så mycket mera anmärkningsvärdt, om vi erinra oss den orientalska uppfattningen af kvinnan. Kvinnor åhörde Frälsaren, de handlade sjelfständigt, lemnade sina hem och följde Honom, men ingenstädes finnes en häntydning att Han skulle ansett att de voro utom sin rätta sfer.“ *Domprosten W. Moore Ede:* „Rösträttens utsträckande till kvinnorna synes mig vara en logisk konsekvens af kristendomens grundprincip. I det kristna samhället finnes intet „öfverlägset kön“, medlemmarnas jemlikhet är ett erkänt faktum, hvarje individs person har sina heliga, okränkbara rättigheter. Paulus erkände detta då han skref: „här är icke man eller kvinna.“ Alla hafva lika rättighe-

ter, därför äro kvinnorna, om de önska det, berättigade att uttala sina åsikter och göra sin individualitet gällande, genom att afgifva sina röster. Kvinnans uteslutande från rösträtten är en lemning af den falska föreställningen, att mannen representerar henne, den uppfattning som gjorde henne till mannens slafvinna eller leksak, hvilken ej hade egna sjelfständiga rättigheter. Denna falska föreställning har kristendomen under nitton århundraden långsamt, men säkert undergräft, och mannen, såväl som kvinnan, har endast haft fördel deraf. Begge skola äfven vinna derpå, att kampen fortfar och rösträtten utsträcker till kvinnorna.“ *Pastor Philip H. Wicksteed*: „Den demokratiska rösträttsprincipens grundidé synes mig vara den, att lagstiftningen skall uppfostra den starkare att hafva konsideration för den svagare, och den svagare till tro, att man vill hysa konsideration för honom. Likaså, att denna uppfostringsprocess är af lika stor vikt som de aktuella följderna af en nyare lagstiftning. Af dessa skäl understöder jag kvinnans rösträtt.“ *Domprosten i Westminster, Basil Wilberforce*: „Naturligtvis är jag en vän af kvinnans rösträtt. Den förnedrande vidskepelsen, att kvinnan är mannen underlägsen, dör långsamt, men är dödsdömd. I sjelfva verket fick den sin dödsstöt redan då, när „kvinnans säd“, menniskornas Urbild, världens Frälsare, föddes af en kvinna. I nyare tid har kvinnan, der hon blott tillåtit täfla med

mannen, visat sig vara åtminstone hans jemlike i skön konst, vetenskaper, literatur, diplomati. Att i ett land, der en kvinna regerat med vishet öfver ett halft århundrade, utesluta kvinnorna från röst-rätten, är en paradox och en absurditet.“ *Pastor Richard Armstrong*: „Jag är öfvertygad om att ingenting har så olycksdigert inverkat på samhällets moraliska tillstånd, som kvinnornas uteslutande från all politisk handling. Jag talar icke nu om den högre sedliga nivå för bedömande af sociala och politiska frågor, hvilken jag tror de skulle medfört till det offentliga lifvet. Jag talar här om den obetydlighet, hvartill kvinnorna nedsjunkit i sina egna och männens ögon genom sin politiska intighet. Medvetandet att kvinnorna icke äro medborgare i staten, att de icke anses förmögna att ega en förståndig åsigt om allmänna angelägenheter, samt att de äro beröfvade allt direkt inflytande på lösningen af nationens lifsfrågor, allt detta tror jag nedsätter en kvinna såväl i hennes egna ögon, som i de mäns tanke med hvilka hon har att göra. Denna hennes ställning är en reminiscens från det gamla, förnedrande åskådningssättet, att kvinnan existerar endast för mannens nyttas och nöjes skull. Det är detta som alltför ofta beröfvar henne den själfaktning, hvilken är hennes beskydd mot allt som förnedrar henne. Det är detta, som alltför ofta inger den unge mannen en falsk föreställning om hans egen öfverlägsenhet i tanke och hand-

ling. Då kvinnorna upphöjas till männens jemlikar beträffande handhafvandet af de allmänna angelägenheterna, skola de också kunna befria sig från det småsinne som nu häftar vid alltför många af dem. De skola komma att tilltvinga sig männens aktning i långt högre grad än nu, då ett ytligt galanteri ofta nog får gälla därför. Jag tror att denna frågas moraliska sida är ofantligt mycket viktigare, än de praktiska följder dess realiserande kan medföra. Men jag är lika öfvertygad om att den dag vi skola göra kvinnorna den enkla rättvisan, att erkänna att äfven de hafva rätt till detta land, den dagen skola vi också se morgonrodnaden af en tid, då vi skola hafva en bättre lagstiftning, ett lyckligare samhällslif, mera kamratlikt förhållande mellan könen, en högre, renare moral, än någonsin förr.“ *Pastor Hugh Price Hughes*: „Det enda verkliga skäl jag någonsin hört anföras mot kvinnans rösträtt är argumentet att hon ej kan användas i krigstjenst. Men detta synes mig vara ett kraftigt skäl emot *kriget*, icke emot *kvinnorna*. I ett civiliseradt samhälle som vårt, der den fysiska styrkan icke är ett vilkor för rättigheters ernående, är det i det allmännas intresse att kvinnorna deltaga så mycket som möjligt i de allmänna angelägenheterna. Kvinnor och barn utgöra en öfverväldigande majoritet på denna ö, och då den moderna lagstiftningen direkte berör dem, är det absurdt att utesluta kvinnorna från allt direkt inflytande på lagstift-

ningen. Vår tids tendens är mera social än politisk, mera moralisk, än social. I allting som rör det sociala och det moraliska, är kvinnornas opinion ovärderlig. Kvinnorna hafva alltid, trots alla artificiella förbud, haft ett ofantligt inflytande på politiken. I vårt land taga de nu för tiden aktivt del deri genom valagitationer, literaturen och pressen. Vi kunna icke förhindra detta, och det är uppenbart att de skola utsträcka detta sitt aktiva deltagande mer och mer. Det vore därför högeligen önskvärdt, om de skulle få rösträtt och dermed den *ansvarighetskänsla* som följer med valsedeln.“

Godkännande svar hade dessutom sändts af erkebiskopen af Canterbury, biskoparna i Southwell, Hereford, Edinburgh, 17 teologie professorer och prester samt judiska rabbinen H. Adler. Af dessa funnos representanter för högkyrkan, metodister, kongregationalister, presbyterianer och katoliker.

Helsingfors,

Finska Litt.-Sällskapets tryckeri, 1899.